

לקוטי לוי יצחק על התורה

טיליא חירא אחזתו ויתק, א"ר חסדא⁵ שיתין מיני חמרא הוו, מעליא דכולהו סומקא ריחתנא, גריעא דכולהו טיליא חירא ע"ש.

מר עוקבא דוקא, שהוא הוא כמו בחי' יין הוא יודע שהטיליא חירא מאד לא טוב, והוא אינו אומר שסומקא ריחתנא טוב, יען כי בו עדיין לא נמתק העקב.

ורב חסדא שהוא הממתיק את העקב אומר שסומקא ריחתנא טוב (כי יש בו שתי המעלות דיין וריח יחד, שהם פקחין⁶ והוא ע"ד יין⁷ הרקח, ועיין בתורה אור⁸ פ' תרומה).

וגריעא הוא טיליא חירא, ומה שחירא מורה על יין רע הוא ע"ד הלבנונית דמראה הנגעים.

ואם תאמר הרי חמר חיווריין עתיק⁹ הוא טוב, התם הוא עתיק ישן, וכאן הוא טיליא מלשון טליא דהיינו ילד ובחור, יין חדש.

תורת לוי יצחק, חידושים וביאורים לש"ס עמוד תלט

בראשית ט, כ - ויחל נח איש האדמה ויטע כרם

ע

ביאור הגמ' (פנהדרין ע.) "אמר רב חסדא אמר מר עוקבא" דנח הי' לו ללמוד מאדם הראשון שהיין גרם כו'

ויחל נח איש האדמה ויטע כרם אמר רב חסדא אמר מר עוקבא כו' א"ל הקב"ה לנח, נח, לא הי' לך ללמוד מאדם הראשון שלא גרם לו אלא יין כו' ע"ש. סנהדרין ע.

איש האדמה, אמאי קרי לוי' איש האדמה, על ידי שהוכיחו הקב"ה, הי' לו ללמוד מאיש האדמה שהיין קנס עליו מיתה.

רש"י

אמר זה דוקא רב חסדא אמר מר עוקבא, מר עוקבא הוא מלשון עק"ב, גי' ענבים.

ורב חסדא שהוא בחי' חסד כשמו, הוא על דרך אברהם איש החסד.

והוא על דרך מ"ש¹ עקב אשר שמע אברהם בקולי, אברהם הוא ממתק את העקב, שהם דינים קשים וכמ"ש בלקוטי תורה להאריז"ל בפ' תולדות² דפסוק זה ע"ש. והוא כמ"ש³ בשמרם עקב רב, שצריך לשמור את העקב רב, עקביים דתבונה. א"כ רב חסדא אמר מר עוקבא הוא ע"ד עקב אשר שמע אברהם כו' ולא כמו אדם הראשון שלא שמע ושתה מהיין דעקב. ובגיטין ד"ע ע"א אמר מר עוקבא האי מאן דשתי⁴

(1) בראשית כו, ה. ראה לקמן סימן קכט.

(2) מבואר שם עק"ב בגי' ב' פעמים "אלקים" בחי' גבורה, וזהו עקב אשר שמע אברהם בקולי פי' כי אברהם תיקן מציאות העקב והמתיקן ע"ש. [ראה גם לעיל סימן סא].

(3) תהלים יט, יב.

(4) ופרש"י טיליא, יין רע. (גיטין שם). טיליא, מין יין חזק ואין טעמו טוב ומתוק אלא כחומץ. (ע"ז ל). חירא, לבן. ויתק, חלשות.

(5) תרגום: "שישים מיני יין יש, המשובח מכולם הוא יין אדום ומריח, הגרוע מכולם טיליא לבן". ופרש"י "ריחתנא, שיש לו ריח טוב. והגרועה מכולם הוא "טיליא" לבן".

(6) ראה יומא עו:

(7) ראה אור התורה שיר השירים - ב' עמוד תרסז. תשיב.

(8) (עמוד פ, ג) וז"ל: (שיר השירים ח, ב) אשקך מיין הרקח. הנה היין משמח אלקים, ויין הוא בחי' יינה של תורה והוא בחי' בינה בחינת תושבע"פ והיותו משמח אלקים היינו כי אלקים הוא מדת הצמצום להיות העלם והסתיר וע"י שממשיך מבחי' בינה שהוא בחי' שמחה גורם גילוי העלם כו' שלא יסתיר ויעלים. וזהו אשקך מיין.

אך יין הרקח היינו שיש בו ריח הטוב, כי הריח שרשו ממקום גבוה שהוא בחי' מקיף והוא למעלה מבחינת מזון שהמזון הוא לגוף, אבל הריח ארז"ל (ברכות מג, ב) שהנשמה נהנית ממנו ולא הגוף, והיינו לפי שהוא בחי' תענוג העליון שאינו נתפס ומתלבש בכלים.

והנה זהו יין הרקח שהריח הוא דוקא מדבר חריף וקיוהא כו' (ועיין מענין ריח ע"פ ראה ריח בני (תורה אור פ' תולדות כ, ד)) שייך זה עם היותו משקה שהוא בחי' פנימית יש בו ג"כ ריח ובחי' מקיף כו'.

(9) כריתות ו' ע"א (במעשה הקטרת), יין קפריסין סאין תלתא, ואם אין לו יין קפריסין מביא חמר חורין עתיק.